

مجموعه رسائل

ادبی و سیاسی رساله اسبوعیه در

۳۰ نجی سنه

جزء عدد : ۹۸

پنجشنبه

۴ جمادی الآخری ۱۳۲۹

سليمان نظيف بك افندیيه

(ما بعد عن جزؤ ۹۷)

بجه مسئله اجتماعيه و سياسيه ايله مسئله ادبيه، لالا ايله دايه تشبيه اولنه بيلير. سياسيات لالا ؛ ادبيات دايه در . شو حاله كوره بر طفل مفروض عد ايلديگمز قومی، ناز و نعيم ايله آراسته اولان آغوش دايه توديع ايدوبده می پرورشيا بکال ايتمک و يا خود لالانك بازوان اهتمام و حمايته تسليم ايدرکمی آدم ايتمک اقتضا ايدر . يعنی هانکيسی رجليت قوم ايجون الزمدر ؟ آتی کسديرمک لازم .

ايشته شناسينک عظمت قدری بوراده ظاهر اولور . اق صاحب دها يتشديرمک ايستديکی طفل منتخي ايجون لالا ايله دايه نك وظائف و مساعديسنی توحيد ايتمک ايستمش ایدی .

لسان، اوزمانه گوره پك وحشی، یا خود چتین، و یادداشت، و یا خود غیر ما نوس، حاصلی خلقجه او گونه قدر کور مدکلری، آلهمدقلری براداده ایدی. مثلاً غرضه سینک برنجی نومروسنده روما مسئله سندن بحث ایدرکن: [مادام که بابا جنابلری آخرت آدمی اولق آدعاسنده بولمخده در؛ حکومت دنیویه سنی ایتالیا قرالفی کبی بر دولت مشروطه به فارغ اولمش اولسه، «قیصره عاڈ اولانی قیصره رد ایدیگز!» کلامی، که انصوص انجیلدندر؛ مقتضاسنه موافق واصل خرسیتانلق صفتنه لایق صورته حرکت ایتمش اولور. والحاصل بومسئله نك حدوثی ابکار حکمت غالبه اولان افکار سربستینک بر مظفریت جدیده سی عد اولمغه سزاواردر. «دیمشیدی.

بو طرز بیانده اوزمانك شیوه سسه نظر آ بر ضرابت مشهود اولقله برابر، ناقابل انکار بر متانت حس اولنیوردی. هله [دولت مشروطه؟] [نصوص انجیلیه!] [ابکار حکمت غالبه اولان افکار سربستی!] [تعبیرلری، او قویانلری دوشوندیرمك قدر ناشنیده سوزلردن ایدی. بوجهتله ارباب مطالعه هم برشی آ کلابه میور؛ هم پك چوق شی آ کلامق ایستوردی.

روسیه نك آمال استیلایه سندن و خاصه ممالك عثمانیه حقنده کی منویاتندن بحث ایدرکن؛ «سیف عثمانی ابره مقناطیس کبی دائماً شمال طرفی اراڤه ایدر.» دیوردی. بو کوچك جمله نك متننده بیوک بر فکر مندج ایدی. چونکه ایفاظ ایتك ایستدیکي فکر ایتباهده موفقیتی قدماي منشیونك ذوق ادبیلرینی تلطیفده کوربوردی. بوسبیله یکی بر فکر ایچون، یکی بر صورت انشائییه اتخاذینه لزوم کورمشدی. بو، یکیلکک اسکیلکه بر رشوت ادبیه سی ده عد اولنه بیلیر. تعبیر آخرله نسل مستقبلی قورنارمق خاطر ایچون فکر جدیدك، فکر عتیق اربابی کنندی اعتیادلری دارمسنده اغفالی ایدی. زیرا قدما بر حقیقتی، حقیقت اوله رق کورمکدن متفر اولسه لرده محظوظده اولمز لردی. بر شینی طرز بجازیده و لباس مستعار ایله کورمکدن ذوقیاب اولیور لردی. آنلر ایچون [بر چیلاق قز] ترکیبی استعاذه اوله جق شنایع اخلاقیه دن ایدی. فقط [بر دختر صریان بدن] و یا بر [نازنده سیم تن] کبی ترکیب لر جائز، حتی مستحب ایدی. بو حال ایسه عصر لردن بری

توارث ایدلمش ، روح وحسه یرلشمش ، طبیعت حکمنی آلمش برالفث راستخه نتیجه سی ایدی ، که مولدی ایران ادبیاتی اولدیغنده شبهه یوقدر .

شناسی ایسه الزام ایستیکی بر فکری . ممکن اولدینی قدر شمعنه ظاهر یه دن تجرید ایتک ، دوشندیکی کبی آجیق ، صریح افاده ایلک ایستردی ، چونکه آنک سیاستده کی مسلك متخدی هر وقعه و حادثه دن انتهازاً سوابق فاخره ملتی اخطاره منحصر و بو ذریعه ابله کوکلرده یگیدن تولید شوق مفاخرایدی . بناءً علیه احساس ایتک ایستیکی افکار جیدینی تأمین ایده جک بر طرز نوین احداثه لزوم کورمشدی ، چونکه غایه سنه تقرب ایدلمش اولان بطنک هر نقطه نظر دن متفصح بولندینی کند یسجه معلوم اولدیغندن ، نسل مستقبلی اولسون بلیه انقراضه دوشور مامکه حصر مقصد ایلشیدی .

شایان دقتدر که الفاظ و کلمات هپ بیلنان و علی العاده قوللانیلان شیر اولدینی حالده طرز ترکیب و تشکیل بشقه ایدی .

۵۶ پارس معاهده سینک تأمین ایستیکی فوایدی تعداد ایلدیکی صروده محنتی روسیه دونماسنه انتقال ایتدیره رک : « ایکی یوزلی عقاب سطوتنک بر قنادی مثابه سنده اولان قره دگیز دونماسی ، استانبولک باشنده بر آلت تهدید ایکن منکسر و نابود اولدی . » قولنی ایراد اید یوردی . بوکی تشبیهلرایسه اوزمانه کوره فکر جیدک ، بر تمثال نویی اولدیغیچون تأثیری ده اونستبدده لطیف ورخنواز ایدی .

اسوه چلیله رائد بر یوم مخصوصی اعلان صد دنده ده : « عثمانلیلرجه تیمور باش لقبیله مشهور اولان اون ایکنجی شارل ، شمال بیسلدیرمی تسمیه سنه شایسته بر قهرماندر که ... » فقره سیله بونادره روزکاری فراموش ایتمش اولان قدیمایه تخطر ایتدیریور ، و بویله بر شخص عظیم القدر تاریخیچین خبردار اولمان نورسستان ملته فکر تفحص و تحری تلقیح ایل یوردی .

بوگون ملتزمده تحصیل اعدادیسنی اکال ایتمش برکنج متصور میدر ، که اسوه چ قرالی اون ایکنجی قارلوسک فصل بر خارقه عاده بسالت ، باخصوص مسقوف آمانه

قارشى بر حس كين و نفرتله وقف نفس ايتمش بر تمثال خصومت اولديغنى او كرنمش اولمسون ! اوزمانك حالى ايسه تمامى تمامنه بر عكس ايدى .

ميدان معركه سندن بارود دومانى يگى چكلمش و احراق و تخریب ايديلان شهرلارك خاكستري آلتنده مستور بولنمش اولان اجساد شهدامزك گوكلارده آجديغنى ياره لرهنوز التيام بولمامش ايكن، قريم محاربه سى پك چابوق اونودلمش ايدى .
يرينه نه قائم اولمشدى ؟

سفاهت !

بو اويله بر دور ايدى كه تاريخنك او صفحه الينى خيال مبال ادراك ايتمش اولانلرى،
بوگون بيله تصويرى شرمسار ايدر .

بن اوتاريخده بر صبي هفتساله ايدم . شهزادكاندن بعضلرينك ختافى اجرا اولنديغندن ، (ماچقه) ده برسور عظيم ترتيب اولنمشيدى . اما نه سور ! فرنك تاريخلرنده (فستق دوبالتازار) Festin de Baltazar ديه ياد اولنان (ضيافت بخت النصر) ده عام و فقط ده شايسته لوم و دشنام بر طررزه تنظيم اولنيوردى .
اوساحه فسيحهنك بوغاز ايچنه ناظر اولان قسمنه سرا پرده هايون و ايكي جناحنده رجال دولته مخصوص اولمق اوزره قرق الله قدر چترنيلگون قورلمش ايدى !

سزءاك عاى بر فقرميه واك اوافق بر تلغرافنامه يه قدر شناسينك التزام ايتديكى طرز بياندن برخيلى نمونه كوسترمه بيليردم . نه فائده كه حافظه مده قالا نلريله اكتفا مجبور يتديم . نزدكرده شناسينك نشر ايتديكى غزته لر بولنمش اولسه ده سز ، بنم كوسترمك ايتديكم شيلرى كوره مز، كورسه كزده ماهيتنى تقدير ايدمه ز سگيز . چونكه

بن او دورده پرورش بولدم . بوگون هر درلو اهمیتدن عاری و غایت عادی بر فقره نك اوزمان حاصل ایلدیگی تأثیری رأی العین کورمک ايله شمعی ایشتمک آره سنده کی فرقی قابل دکلدرکه حقیله آکلایه بیله سکز .

غالباً غرضه سینک ایکنجی نسخه سنده ایدی : « بوگون مارنیجیلرده بر خانه ، دروندن آتش آلهرق کاملاً محترق اولمشدر . » دیه بر یانغین اعلان ایدبوردی . فقره عینله بویله ایدی . شمعی سز دیه بیلیرسکزکه بوققره ايله ادبیات آره سنده نه کبی مناسب متصوورد ؟ بن ده جواب ویریرم که بویانغینی اعلان ایتمش اولان (روز نامه جریده حوادث) و (ترجمان احوال) ک نشریاتیه مقایسه ایدمک اولورسه کز تصویر افکارک بوققره ايله نه دیمک ایستدیگی و کوره نکه مغلوب ومقتون اولان افکار عتیقه اصحابنه اویانغینک صاجدینی قیغچملردن ده مؤثر صورتده شراره یاش تهمک اولدیغنی آکلارسکز . چونکه اوتاریخمده ده - شمعی غرضه لر مزک معرفتلی قیلندن - حادثه حریق باطنطه عظمی اعلان اولنوردی . حتی آنک صک مخصوصی اسلوب بیانی بیله بشقه ایدی . شناسی بو طرز اعلانیله خاصه تر قینک ک وخیم علل مانعه سندن اولان کوره نکک باشنی ازمک ایستیوردی . ملکده السنه اجنبیه آشنا اولانلر معدود ایدی ، حتی بونلرک آره سنده الیوم بر حیات اولان و برجوق زمان ده ایشامقلنی اخص تمیاتم بولنان نیم مرده منیف پاشا دخی هنوز سن وقوفه واصل اولمامش ایکن ، معارف شرقیه ده کی شدت الفتته ، معارف غربیه اولان اتسابی غلبه ایدم مامشدی . یازدینی شیلرده هپ طرز قدیمی محافظه ایدبوردی . واقعا ربط دینلان قید افاده دن کف خامیه موفق اولمشدی اما ، برطاقم خاییده تعبیرلردن تمامیه کندینی آلاماشدی . آنک ایچون شناسینک عالم نشریاتده ظهوری دور تر قیمزک فاتحه سی عداولتمق لازم کلیر . اوادیب عظیم القدر میدان چیقمامش اولسه ایدی نه کمال یتیشه بیلردی ؛ نه ده بیروان عرفانی . چونکه لسان بیانز اسکی طورینی محافظه ایدوب کیده جک ایدی . نه حاجت ! ایکیمی ده فرانسر لسان و ادبیاتنه واقف اولان و ایکیمی ده لسان مادر زاد لریله ، ادبیات شرقیه ده احاطه تامه بی حائر بولنان عالی و فؤاد پاشالرک یازدقلمی شیلره

باقلسون . هیچ بر شکل تجدد گوریله من . اگر بر تجدد وار ایسه اوده فکر لرنده
گوریلور . فقط صورت انشائیة تمامیه طرز عتقی تمثیل ایلدیکندن . ادبیات غریبیه دن
اقتباس ایستدکلی حقایق فکریه نک بیله رونق و جیادتی ضایع ایستدکلی ظاهر
اولور .

ادهم پرتو پاشا مرحومک ، حتی ترجمه لرینه قدر یازدینی شیلر دخی اثبات
ایدر . که عهد جوانیسنده ادبیات شرقیه ایله توغل ایدنلر مؤخرآ معارف غریبیه ایله
هر نه قدر تزین افکار ایتمش اولسه لرینه اوکریوه بلا ایچنده پویان اولمقدن رها
بوله مازلر ، حال بوکه ادهم پرتو پاشا مرحوم زمانمزد یازدق لرینی اڭ طاتلی
او قودانلرک بری و بلکه برنجیسی ایدی . بونکله برابر مرحومک اسلوبنده مع التأسف
تمامی تمامنه ادبای ایرانی تقلید ایستدیک گوریلور .

[مابعدی کله جک نسخه ده]

ابوالضیا

